

Innhold

Forord	11
Innledning	13
Kapittel 1	
Sosialpedagogikk i lys av endrede historiske og kulturelle vilkår	
– tid for fornyelse	16
MIRA AURORA MARLOW & KARI SØNDENÅ	
Innledning	16
Barndomshistorie og endringer etter Freire	17
Barndomsstudier	18
Barnekonvensjon og nyere forskning	20
Sosialpedagogikk og feministisk standpunktteori	21
Innganger til fornyelse	22
Avslutning	24
Litteratur	24
Kapittel 2	
Hva er sosialpedagogikken til for?	27
AMELA PAĆUKA	
Innledning	27
Velferdssamfunn i forandring – konkurransestatens paradigme	28
Sosialpedagogikkens ulike forståelser	28
Fra integrasjonsforståelse til inklusjonsforståelse	30
Sosialpedagogikk i lys av konkurransestatens paradigme	31
Den rene og urene sosialpedagogiske tilnærmingen	32
Hvor beveger sosialpedagogikken seg i konkurransestatens paradigme?	35
Konsekvenser for inklusjon?	35
Diagnostiserende sosialpedagogikk	36

Oppsummering.	37
Litteratur.	38
Kapittel 3	
To måter å forstå sosialpedagogikk på	40
RAMONA BERNARD	
Innledning	40
En historisk-hermeneutisk tilnærming.	41
Sosialpedagogikk og oppdragelse i Natorps forståelse.	42
Sosialpedagogikk og pedagogikk som vitenskap.	43
Sosialpedagogikk i Bäumers forståelse	44
Sosialpedagogers kunnskap	45
Å sammenligne Natorps og Bäumers tilnærming til sosialpedagogikk	46
Sosialpedagogikk i nyere nordisk litteratur	47
Sosialpedagogikk: vitenskap, fag eller flerfaglig?	48
Oppsummering og avsluttende kommentarer	49
Litteratur.	50
Kapittel 4	
Om å beskrive sosialpedagogisk arbeid med medisinske ord	52
TERJE HALVORSEN	
Innledning	52
To tradisjoner	52
Begrepsanalyse	53
Faglig stagnasjon og selvoppyllende prediksjoner	56
Litteratur.	59
Kapittel 5	
Utdanning og danning.	61
HILDE LARSEN DAMSGAARD OG INGER KJERSTI LINDVIG	
Introduksjon	61
Frigjøring, dialog og danning	62
Vår studie	63
Kontekst	63
Narrativ tilnærming	64
Narrativene	65
Situering	66
Studentenes fortellinger.	67
Læring er en slags dialog	67
Nissen sover nå	68
Danningenes vilkår i dagens utdanningssystem	69
Litteratur.	72

Kapittel 6**Sosialpedagogens rolle når barn lever i fattigdom 74**

MONICA BJERKLUND

Innledning – fattigdom i Norge i dag	74
Fattigdomsbegrepet	75
Sosialpedagogiske perspektiver preger forståelsen av fattigdom.	76
Sosialpedagogikkens fellestrekk	77
Politiske tiltak for bekjempelse av fattigdom	78
Individ- eller miljømessige forhold i fokus i barneverntjenesten?	81
Barn med innvandrerbakgrunn oftere fattige	82
Boligsosial situasjon for fattige barn	82
Avslutning.	83
Litteratur.	84

Kapittel 7**Etablering av relasjoner i sosialpedagogisk arbeid 86**

ERIK PAULSEN OG ARVID LONE

Innledning	86
Metode	88
Design	89
Rekruttering	89
Etiske vurderinger	89
Datainnsamlingsprosedyrer	90
Dataanalyse	90
Kvalitet og integritet	90
Kontekst	90
Hva ungdommene fortalte	91
Ungdommenes motivasjon for å bli plassert til behandling.	91
Ungdommenes opplevelse av møtet med kollektivet.	92
Ungdommenes syn på hva som er viktig når relasjoner etableres.	93
Fravær av bruk av fysisk makt	98
Drøfting	99
Om frykt, motstand og dårlige erfaringer fra tidligere	99
Følelsesmessig bånd mellom sosialpedagog og ungdommen, hvor ungdommen føler seg forstått, bekreftet og verdsatt	100
Samarbeid om mål og strategier for å nå mål	101
Praktiske implikasjoner	102
Litteratur.	102

Kapittel 8**Kom inn i skolesamfunnet. 105**

INGER KJERSTI LINDVIG OG HILDE LARSEN DAMSGAARD

Innledning	105
Faglig ramme	106
Utdanningssamfunnet og kritisk mangfoldskompetanse.	106
Forebygging av frafall.	107
Skolelivskvalitet	107
Studien – minoritetsspråklige elever som gjennomfører videregående skole.	108
Kontekst	109
Narrativ tilnærming.	110
Skolenarrativet	111
Et sosialpedagogisk skolesamfunn	112
Referanser	116

Kapittel 9**«Når du er i barnevernet, så er du litt sånn verdiløs». 120**

INGUNN STUDSRØD

Bakgrunn og kunnskapsstatus	121
Metode og data	123
Opplevde institusjonelle overgrep i perioden fra ca. 1950 til ca. 2000	124
«Jan»	124
«Mai»	127
«June»	129
Diskusjon	131
Litteratur.	136

Kapittel 10**Sosialpedagogisk arbeid i barnevernet gjennom Flipover-metoden 140**

GRO JENSEN

Innledning	140
Empowerment og brukermedvirkning som begreper og praksiser	141
Presentasjon av Flipover-metoden	142
Ungdommens reformulering og nettverkskartlegging	143
Forskningstilnærming i studien	145
Hvordan erfarer saksbehandlerne det sosialpedagogiske arbeidet i Flipover-metoden?	145
Brukermedvirkning for ungdom og nettverk.	148
Avslutning.	149
Litteratur.	150

Kapittel 11**Mentaliserende og narrativ tilnærming i arbeid med spiseforstyrrelser . . . 153**

HILDE BERIT MOEN

Bakgrunn	153
Spiseforstyrrelser	154
Emmas fortelling om en kritisk hendelse	155
Mentaliserende tilnærming i arbeid med spiseforstyrrelser	156
Det mentaliserende, ikke-vitende ståstedet	157
Aktiv spørring og presentasjon av alternative perspektiver	157
Kvaliteter ved hjelperen	158
Narrativ tilnærming til arbeid med spiseforstyrrelser	159
Postmoderne forståelser i narrativ tilnærming	159
Det narrative aspektet	161
Å fokusere på fortellingen som former personens liv.	161
Å skille personen og problemet	161
Å rekonstruere den gjeldende fortellingen	162
Å lage fortellingen gjennom og sammen med lokalsamfunnet	162
Avslutning.	162
Referanser	163

Kapittel 12**Sosialpedagogikk i fritidsfeltet. 165**

HEGE SIMENSEN & ERIK SØRENSEN

Innledning	165
Sosialpedagogikk i fritidsfeltet.	166
Aktiviteter – et kjerneområde i sosialpedagogisk praksis.	167
Fritidens betydning for barn og unge.	168
Metodisk tilnærming.	169
Informantenes beskrivelser	170
Organisatoriske grep	171
Gratis aktiviteter til alle	173
Frivillig innsats + offentlig innsats = sant	174
Sosialpedagogisk praksis i fritidsfeltet	175
Oppsummering.	176
Litteratur.	177

Kapittel 13**Dialog som taktfull og klok sosialpedagogisk praksis 179**

KJETIL STEINSHOLT OG RANDI JUUL

Innledning	179
Dialog som sosialt samspill	179
Inautentiske og autentiske dialoger.	180
Dialog og erfaring	182
Dialogisk takt.	184

Innhold

Vitenskap, metoder og det å stole på egen praksis	186
Phronêsis som praktisk klokskap	188
Avsluttende refleksjoner – dialogiske prosesser i praktisk barnevernsarbeid	191
Litteratur.	193
Forfatteroversikt	195
Stikkordregister	199